

ชื่อเรื่อง	ผลกระทบของการท่องเที่ยวที่มีต่อวัดบนเส้นทาง ถนนคนเดินท่าแพ จังหวัดเชียงใหม่
ชื่อผู้เขียน	นางสาววันธนา สานุสิทธิ์
ชื่อปริญญา	ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาบริหารศาสตร์
ประธานกรรมการที่ปรึกษา	อาจารย์ ดร.สมคิด แก้วทิพย์

บทคัดย่อ

การวิจัยมีวัตถุประสงค์ คือ 1) ศึกษาสถานการณ์ของการท่องเที่ยววัดบนเส้นทางถนนคนเดินท่าแพ จังหวัดเชียงใหม่ 2) ศึกษาผลกระทบและปัจจัยที่ทำให้เกิดผลกระทบต่อด้านจากการท่องเที่ยวถนนคนเดินท่าแพ จังหวัดเชียงใหม่ 3) ศึกษาบทบาทของวัดและภาคส่วนผู้เกี่ยวข้องที่มีต่อวัดบนเส้นทางถนนคนเดินท่าแพ จังหวัดเชียงใหม่ 4) เสนอกลยุทธ์การบริหารจัดการคุณภาพบทบาทของวัดบนเส้นทางถนนคนเดินท่าแพ จังหวัดเชียงใหม่ พื้นที่ศึกษาคือวัดบนเส้นทางถนนคนเดินท่าแพ จำนวน 11 วัด ดังนี้ วัดหมื่นล้าน วัดพันอ้น วัดสำเภา วัดพันเตา วัดชัยพระเกียรติ วัดดวงดี วัดทุ่งยู วัดศรีเกิด วัดอินทิลสะตือเมือง วัดเจดีย์หลวงวรวิหาร วัดพระสิงห์วรมหาวิหาร โดยวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ การเก็บรวบรวมข้อมูลหัตถ์ภูมิจากการวิจัยเอกสาร และข้อมูลปฐมภูมิ จากการสังเกต การสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง และการจัดอภิปรายกลุ่ม ผู้ให้ข้อมูลหลัก ได้แก่ เจ้าอาวาส พระภิกษุสามเณร กรรมการ ศรัทธาวัด ภาคส่วนผู้เกี่ยวข้องและนักท่องเที่ยว นำเสนอผลการวิจัยใช้วิธีการบรรยายเชิงพรรณนา ได้ผลการวิจัยดังนี้

สถานการณ์ของการท่องเที่ยววัดบนเส้นทางถนนคนเดินท่าแพ จังหวัดเชียงใหม่ มีพื้นที่ในการจัดกิจกรรมถนนคนเดินท่าแพ คือ ถนนราชดำเนินตลอดสาย ถนนพระปกเกล้า ถนนอินทรวโรรส และถนนราชภาคนิยบางส่วน ปกติใช้ในการสัญจรแต่กำหนดให้ปิดถนนเฉพาะวันอาทิตย์ ระหว่างเวลา 16.00 – 23.00 นาฬิกา เพื่อให้คนเดินเท้า รวมระยะทาง 2 กิโลเมตร มีร้านค้าประมาณ 3,000 ร้านค้า มีวัดบนเส้นทางถนนคนเดิน จำนวน 11 วัด ในมิติของการท่องเที่ยว มีจำนวน 6 วัด เป็นที่ตั้งของร้านค้าจำหน่ายอาหารและสินค้าที่ระลึก คือ วัดหมื่นล้าน วัดพันอ้น วัดสำเภา วัดชัยพระเกียรติ วัดพันเตา วัดศรีเกิด มีจำนวน 5 วัด เป็นสถานที่รับฝากรถ คือ วัดพระสิงห์วรมหาวิหาร วัดทุ่งยู วัดเจดีย์หลวงวรวิหาร วัดดวงดี วัดอินทิลสะตือเมือง ในมิติด้านศาสนามีทำวัตรสวดมนต์เย็นวันอาทิตย์ 5 วัดคือ วัดพระสิงห์วรมหาวิหาร วัดเจดีย์หลวงวรวิหาร วัดพันอ้น วัดชัยพระเกียรติ วัดดวงดี ส่วนวัดที่เปิดวิหารสำหรับนักท่องเที่ยวไหว้พระทำบุญมี 5 วัด คือ วัดพันเตา วัดอินทิลสะตือเมือง

วัดพันอ้น วัดชัยพระเกียรติ วัดทุ่งยู่วิหารปิดปรับปรุงมี 2 วัดคือ วัดหมื่นล้านและวัดสำเภา กิจกรรมของนักท่องเที่ยวภายในวัดคือ ทำวัตรสวดมนต์เย็น ไหว้พระ ทำบุญ ถ่ายรูป ซื้อสินค้า นวดแผนโบราณ รับประทานอาหารบริเวณลานวัด ดูดวงชะตา ใช้บริการฝากรถ ใช้บริการห้องสุขาของวัด 10 วัด ยกเว้นวัดสำเภา

ผลกระทบและปัจจัยที่ทำให้เกิดผลกระทบต่อด้านวัดจากการท่องเที่ยวมี 4 ด้าน ดังนี้ ผลกระทบทางบวกด้านเศรษฐกิจ ได้แก่ ได้รับปัจจัยจากการบริจาคเพิ่มขึ้น ผลกระทบทางบวกด้านสังคม ได้แก่ ทำให้วัดเป็นที่รู้จักของนักท่องเที่ยว ผลกระทบทางบวกด้านวัฒนธรรม ได้แก่ การทำหน้าที่เผยแพร่พุทธศาสนา ศิลปกรรมความงามของสถาปัตยกรรมไทย ผลกระทบทางบวกด้านสิ่งแวดล้อม ได้แก่ มีการปรับปรุงภูมิทัศน์ และตกแต่งสถานที่ ผลกระทบทางลบด้านเศรษฐกิจ ได้แก่ ค่าใช้จ่ายด้านสาธารณูปโภคเพิ่มขึ้น ค่าใช้จ่ายด้านรักษาความปลอดภัยเพิ่มขึ้น ผลกระทบทางลบด้านสังคม ได้แก่ การเดินทางไม่สะดวก ทรัพย์สินในวัดสูญหาย ผลกระทบทางลบด้านวัฒนธรรม ได้แก่ การปรับเปลี่ยนกิจวัตรประจำวันของพระภิกษุ พฤติกรรมและการแต่งกายของนักท่องเที่ยวไม่เหมาะสม ผลกระทบทางลบด้านสิ่งแวดล้อม ได้แก่ ปริมาณขยะเพิ่มขึ้น ความสกปรกของสถานที่เสียงรบกวน

บทบาทของวัดและภาคส่วนผู้เกี่ยวข้องที่มีต่อด้านบนเส้นทางถนนคนเดินท่าแพจังหวัดเชียงใหม่บทบาทของวัดเป็นพื้นที่สาธารณะประโยชน์ บริการด้านสาธารณูปโภคให้กับผู้ประกอบการและนักท่องเที่ยว บทบาทของภาคส่วนผู้เกี่ยวข้อง มี 3 ภาคส่วนหลักคือ ภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน ภาครัฐ ได้แก่ การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยและสำนักงานการท่องเที่ยวเทศบาลนครเชียงใหม่มีบทบาทในด้านการประชาสัมพันธ์กิจกรรมประเพณีของวัด สำนักงานศึกษาเทศบาลนครเชียงใหม่มีบทบาทด้านการสนับสนุน งบประมาณ กำลังคน และการบริหารจัดการงานประเพณีของวัด สำนักงานพุทธศาสนามีบทบาทในการส่งเสริมและประสานงานการดำเนินงานในการปฏิบัติศาสนพิธีและกิจกรรมในวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา กรมศิลปากรมีบทบาทสำรวจและขึ้นทะเบียนโบราณสถานเพื่อปกป้อง คุ้มครอง อนุรักษ์ศาสนสถาน ภาคเอกชนมีบทบาทด้านการส่งเสริมการท่องเที่ยวภายในวัดโดยนำนักท่องเที่ยวเข้ามาเยี่ยมชมศาสนสถาน ภาคประชาชนที่เป็นพุทธศาสนิกชนถือเป็นศรัทธาหลักที่ช่วยทำนุบำรุงวัดด้วยการบริจาคปัจจัย

กลยุทธ์การบริหารจัดการคุณภาพบทบาทของวัดเพื่อให้เกิดดุลยภาพระหว่างพื้นที่ทางศาสนาและพื้นที่ทางเศรษฐกิจ พื้นที่ทางศาสนาให้ความสุขทางใจส่วนพื้นที่ทางเศรษฐกิจให้ความสุขทางกาย การบริหารจัดการให้เกิดสมดุลภายในใจต้องจัดพื้นที่และกิจกรรมให้สอดคล้องผสมผสานกันจึงเกิดดุลยภาพ โดยกลยุทธ์ดังนี้ 1.กลยุทธ์การส่งเสริมการท่องเที่ยววัดและพัฒนาจิตใจ 2.กลยุทธ์การสร้างสมดุลเชิงพื้นที่และเวลา 3.กลยุทธ์การประชาสัมพันธ์วิถีวัฒนธรรมประเพณีและกิจกรรมทางศาสนา 4.กลยุทธ์การอำนวยความสะดวกด้านการท่องเที่ยว 5.กลยุทธ์การพัฒนาองค์กรด้วย

เทคโนโลยี 6.กลยุทธ์การพัฒนาบุคลากรให้มีทักษะความสามารถรอบด้าน 7.กลยุทธ์การพัฒนาความปลอดภัยด้านการท่องเที่ยว 8.กลยุทธ์การดูแลพื้นที่ทางเศรษฐกิจโดยใช้บุคคลภายนอก (Outsourcing)

Title	Impacts of Tourism on Temples Located along the Thapae Walking Street, Chiang Mai Province
Author	Miss Wanthana Sanusit
Degree	Doctor of Philosophy in Administrative Science
Advisor Committee Chairperson	Dr. Somkid Kaewtip

ABSTRACT

This qualitative study was conducted to : 1) investigate tourism situations at temples along Thapae walking streets, Chiang Mai province ; 2) explore impacts and factors of tourism on the temples ; 3) explore role of the temples and concerned parties on the temples ; and 4) propose strategies on the managerial administration of equilibrium and roles of the temples. Locales of the study were 11 temples on Thapae walking streets : Muen lan, Pan on, Sampao, Pantao, Chaiprakiat, Duangdee, Thungyu, Srikerd, Inthakhin Sadue Mueang, Chedi luang Worawiharn and Phrasing Woramahawiharn. Secondary data were obtained through documentary research and primary data were obtained through observation, semi-structured interview, and focus group discussion. Key informants were abbots, monks, novices, temple committees, concerned parties, and tourists. Results of the Study were presented in the form of descriptive method.

Regarding tourism situations at the temples on Thapae walking streets : Ratchadamnoen, Prapokklao, Intharawarorot, and part of Ratpakhinai, These streets were closed on Sundays (4.00 – 11.00 p.m.) for walking street activities (2 k.m.) with around 3,000 shops. Six temples were in tourism dimension in which it was the location of food shops and souvenir shops . These temples were Muen lan, Pan on, Sampao, Chaiprakiat, Pantao, and Srikerd. The other 5 temples were car park : Phrasing Woramahawiharn, Thungyu, Duangdee, Chediluang Worawiharn and Inthakhin Sadue Mueng. For the religious dimension – evening chanting in 5 temples : Phrasing Woramahawiharn, Chediluang Worawiharn , Pan On, Duangdee, and Chaiprakiat. There were 5 temples opening the vihara for tourists to make merit : Pantao,

Inthakhin Sadue Mueang, Pan On, Chaiprakiat, and Thungyu. There was vihara restoration in 2 temples : Muenlan and Sampao.

Tourist activities included evening chanting, paying homage to the image of Bhudda, merit making , photo-taking, product purchasing, traditional massage, eating food in the temple court , prophesy, valet service using, and toilet service using. (10 temples except Sampao). The following aspects of impacts and factors of tourism having an effect on the temples were as follows : 1) positive economic aspect – an increase in donation; 2) positive social impact – temple reputation ; 3) positive cultural impact – Bhuddism dissemination and beauty of Thai architecture; 4) positive environmental impact – landscape improvement and structural decoration; 5) negative economic aspect – increased infrastructure and security expenses; 6) negative social aspect – inconvenient transporatation and loss of temple assets ; 7) negative cultural aspect – changes of monks' daily activities and inappropriate dressing of tourists ; and 8) negative environmental aspect – increased garbage, messy places, and disturbing noise.

Roles of the temples on Thapae walking streets included as public purpose area and facilitation of infrastructure to entrepreneurs and tourists. Roles of main 3 parties (public, private, and people) were as follows : 1) Public sector – TAT and Office of Tourism, Chiang Mai municipality played roles in public relations of traditional activities of the temples ; Office of Education, Chiang Mai municipality supported budget, workforce, and management of the temple fairs ; Office of Bhuddist promoted and coordinated in connection with ritual ceremony and activities in important Bhuddhist days ; and Fine Art Department made a survey and registered historic site to protect and conserve religious places. Private sector played roles in the promotion of temple tourism. People who were Bhuddists helped donate money to the temples.

The following were strategies for the managerial administration of roles of the temples and balance between the religious zone and the economic zone : 1) promotion of temples tourism and mind development ; 2) construction of the balance between area and time ; 3) public relations in connection with local culture, tradition, and religious activities ; 4) facilitation of convenience in tourism ; 5)

organization development by using technology ; 6) developing staff to be competent in all aspects ; 7) security on development tourism safety and 8) taking care of the economic zone by using outsiders (Outsourcing).

